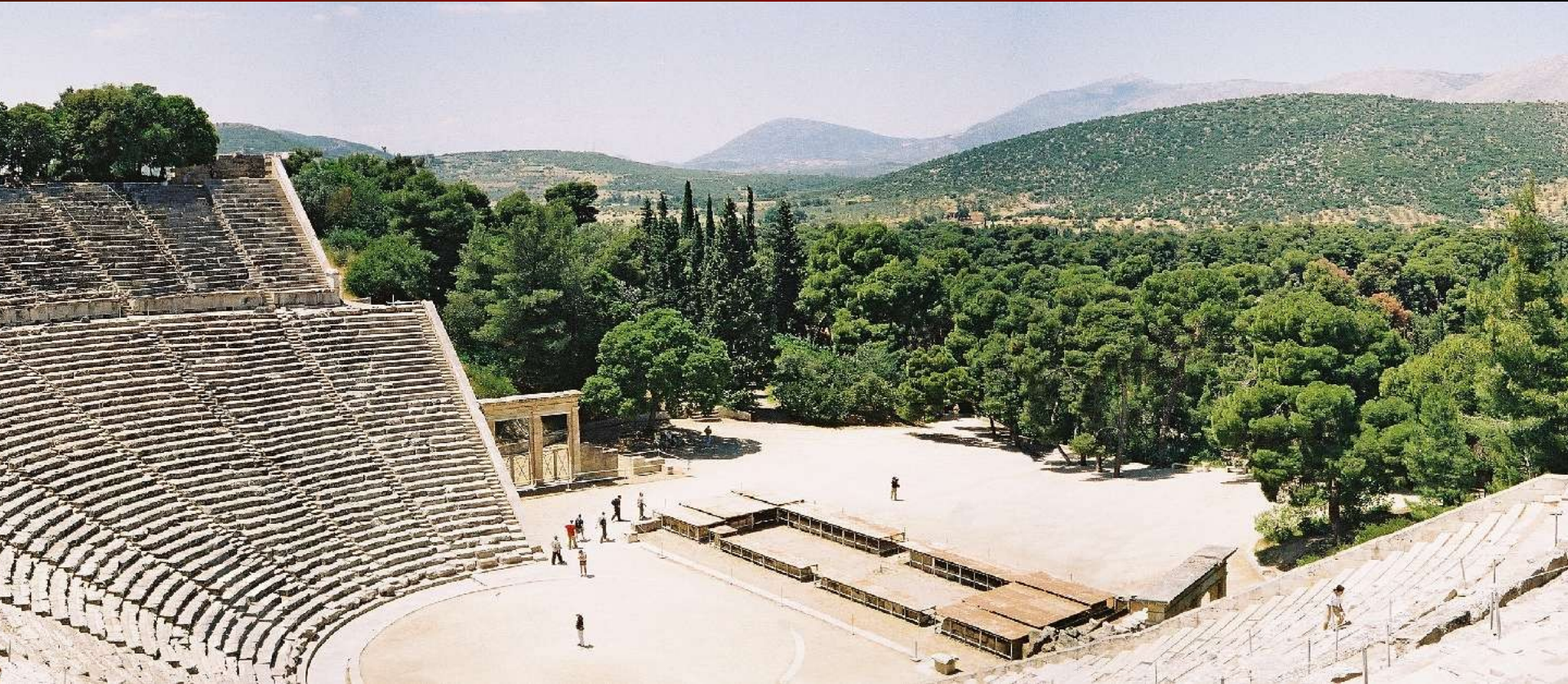

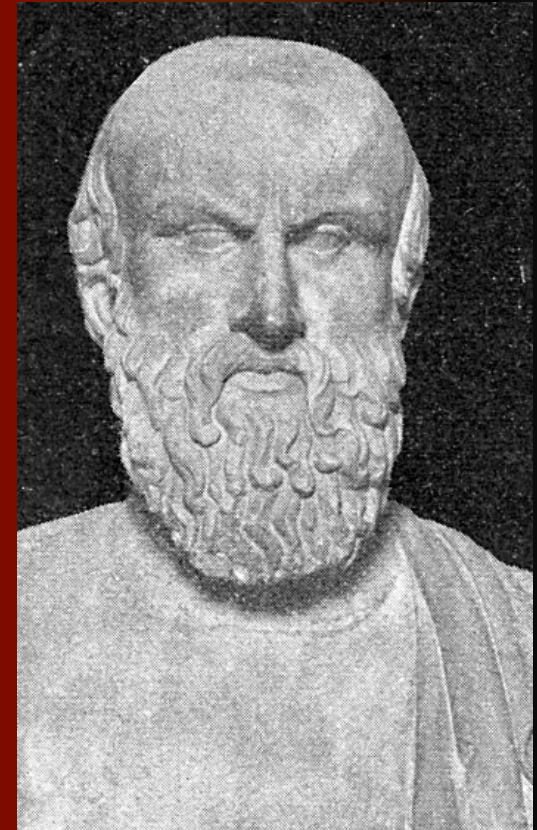
ANTICKÉ DIVADLO

ŘECKÉ DIVADLO 2

Aischylos

- Nejstarší z tragiků (otec řecké tragédie)
- Velmi vážený
- Zavedl druhého herce, od Sofokla převzal i třetího (mlčícího)
- Většina jeho her má kolektivního hrdinu

- Klade důraz na osud obce
- Postavy monumentální, nepříliš charakterizované
- *Prosebnice* - jen formální dělení textu mezi chór a herce
- Většinou jednoduchá struktura děje – navazující události (*Prométheus*)
- Zato mnoho scénických efektů
- Bez peripetie a anagnorize
- Utrpení postav vede k uměřené moudrosti

Oresteia

- Nejúplněji dochovaná tetralogie
- Tragédie se smírným koncem
- Od individuálního osudu k problému obce
- Hrdinou je celý Átreův rod

Agamemnón

- Příjezd Agamemnóna z Trója
- Přiváží zajatou Kassandru
- Je zavražděn
- Klytaiméstra má milence a mstí se za dceru Ifigenii

Oběť na hrobě

- Orestův návrat
- Setkání se sestrou
- Rozhodnutí k vraždě
- Anagnorize, ale jen částečná
- Aktivní úloha chóru!
- Pronásledování Líticemi

Eumenidy (Usmířené Lítice)

- Změna žánru z tragédie v soudní melodrama či diskusní drama
- Diskuse o matkovraždě
- Athéna zakládá areopag a podílí se na Orestově osvobození
- Právo otce nadřazeno právu matky, odpuštění trestu

Sofoklés

- Prostřední z tragiků – čistá a uměřená výstavba děje
- Napsal cca 130 tragédií, dochovalo se jich 7 + 1 satyrská hra
- Poprvé na Dionýsiích – vítěz nad Aischylem

Sofoklés 2

- Tvořil do pozdního věku
- Přestal dbát na ucelenost trilogií
- Jeho hrdinové čelí i beznadějné situaci do důsledků, berou zodpovědnost za své činy, nepřístupují na kompromisy – autor jako by zkoušel, co všechno vydrží

Oidipus král

- Považován za technologický vzor antické tragédie
- Propracovaná, „detektivní“ zápletka
- Mistrné užití anagnorize i peripetie
- Metafora lidského osudu: teprve slepý se stává vidoucím

Antigona

- Na Oidipa dějově navazuje
- Spor dvojího pojetí práva – občanského a náboženského
- Konflikt mezi dvojicí ústředních postav – Antigona a Kreón
- Mnoho moderních adaptací

Euripidés

- „Nejpsychologičtější“ z tragiků
- Dílo plné protikladů – autor patriotických i protiathénských her
- Jeho hrdinům nevládne už osud, ale vášně či posedlost

Euripidés 2

- Různé typy her, ucelené i rozvolněné, tragédie, hry intrikové
- Volil rád méně známé mýty i méně známé situace
- Úspěšnější posmrtně
- Častým trečem útoku komediografů – Aristofanés!

Médeia

- Přísná, sevřená tragédie – vždy jen 2 herci
- Msta čarodějky Médeie na muže, který ji opouští
- Drastická scéna vraždění dětí (za scénou, ale názorně)
- „Monument iracionální vášně“
- Při svém uvedení propadla

Trójanky

- Odehrává se po pádu Tróje
- Několik volně spojených epizod, popisujících ponížení trójských žen a jejich rozdělování do otroctví
- Spíše lyrický ráz
- Andromaché – stane se otrokyní a její zabito dítě, naopak Helene je osvobozena
- Útok proti athénské dobyvačnosti

KOMEDIE

Stará attická komedie

- Její charakter odhadujeme hlavně podle Aristofana – mytologické komedie se nezachovaly
- Převážně společenskokritická a satirická
- Parabase
- Agón
- Uvolněná až chaotická struktura s řadou rituálních pozůstatků

Aristofanés

- Nejznámější řecký komediograf
- Základ jeho her – zcela adresná kritika konkrétních politiků i celého athénskému lidu (*Jezdci*)
- Paroduje i Euripída a Sókrata
- Jeho hry jsou vulgární i poetické, přímočaré i rafinované zároveň

Lysistrata

- Nejznámější a nejadaptovanější Aristofanova hra
- Athénské a spartské ženy se rozhodnou ukončit válku odpíráním pohlavního styku svým mužům – což se jim podaří

Nová attická komedie

- Nevěnuje se už společenské kritice
- Pracuje s ustálenými situacemi i postavami (nalezení dítěte, vykoupení hetéry, nástrahy při sblížení milenců, boj o dědictví aj.)
- 5 jednání, oddělených zpěvem a tancem chóru
- Na rozdíl od staré attické komedie má vyváženou a prokomponovanou podobu

Menandros

- Hlavní představitel nové attické komedie
- Vysoce uznáván Římany, z jeho díla těží Plautus i Terentius
- Známe jej skrze římské vzory
- Dochovalo se cca 8 procent jeho díla a jediný kompletní text Dyskolos (*Škarohlíd*)

Menandros 2

- Všední prostředí, běžné situace, civilní jazyk
- Uvolňuje typovost a hlouběji ji prokresluje – méně komičnosti
- Mladík usiluje o děvče „vězněné“ starcem